

„A rajzterem nem patika, hanem képzőművészeti műhely. Más iskolában talán a szívéhez kapna az igazgató, ha látná, micsoda felfordulást okoz a mi munkánk!” E szavak egy lelkes rajztanár szájából hangzottak el Szolnokon, a Münich Ferenc Úti Általános Iskolában.

Hogy mennyire nem túlzóak, arról bárki a saját szemével meggyőződhet; a rajzterem a látogatóban már belépéskor sem hagy kétséget afelől, hogy milyen célokat szolgál, a parketten szanaszét vékonyka linóleumszilikok hevernek, no és, persze, annak rendje-módja szerint minden festékes, mint ahogy az egy „igazi” képzőművész műhelyében lenni szokott. Itt érezhetően más a megéltése a rajz tantárgynak, egyáltalán: ebben az osztályteremben minden más, mint egyebütt.

A miértre egyszerűen lehet válaszolni: mert itt a nebulók a megadott témán belül szabadon alkothatnak. És a hangsúly ezen van,

zömmel esernyődrótból reszelt, házi készítésű — eszközt használtak. Az egybefüggő illusztrációhoz egy huszonhét és fél méteres papírtekerésre volt szükség. A gyerekek — linónymó gép híján — meztőláb taposva „nyomtatták” a papíron, amelyen végül is a Kalevalának mind a 45 fejezete szerepel képekben. A vállalkozás minden bizonnyal esélyllyel pályázhatna a rekordok könyvébe is.

A linómetsző szakkör az idén tavasszal Kiss Anna költőnő összes gyermekversének képi feldolgozásába fogott. Hogy miért éppen Kiss Annára esett a választásuk? Mint mondják, a költőnő egészen különleges világot teremtett műveivel, s ez magával ragadta őket.

Összesen 160 méter — mintegy három mázsás súlyú — linóumot használnak fel. (Összehasonlításképpen a Kalevalához mindössze kilenc méter kellett.) Az első fázisban feketében metszik ki az ábrákat, majd utána

Rajzból: rekordbizonyítvány

LINÓMETSZŐ DIÁKOK.

Szakmai berkekben ugyanis gyakorta hallani arról, hogy a gyerekek óvodás korukban módfelett szeretnek rajzolni, de mihelyt általános iskolába kerülnek, az esetek többségében megcsappan a korábban jellemző fantáziadús alkotókedv, s marad a kötelező penzum: a tanári asztalra kirakott tárgyak ilyen-olyan „leképezése”.

Ebben a szolnoki iskolában éppen ezért úgy döntött Szávai István rajztanár, hogy tanítványait a közösségi élményt adó, felszabadult hangulatú tanórák felé vezeti. Kezdetben úgy indult a közösségkövetés, hogy a szolnoki Hetényi Géza Kórház gyermekosztályától kapott megbízás alapján a körtermeket elválasztó ablaküvegeket festették meg. Hatvan gyerek szombat-vasárnap foglalatkoskodott a rendhagyó dekorációval. Alkotás közben született meg a felismerés, mely szerint a gyerekeknek sokat jelent, ha műveiket kifüggesztik valahol.

Innen már szinte egyenes út vezetett a linómetszéshez mint kísérleti formához. Szávai István először csak egy szakkörben próbálta ki a módszert, de az általános iskolás korú gyerekek körében a különlegesnek számító eljárás olyan sikert aratott, hogy haladéktalanul bővíteni kellett a szakkör létszámát. A gyerekek előbb csak kisebb formátumú ábrák vésésébe kezdtek, míg nem megszületett a *Kalevala* ki-metszésének ötlete. Szávai István végigolvasa a gyerekeknek az egész eposzt, majd kiosztotta a jeleneteket, amelyeket előbb mindenki megfestett, csak azután fogtak a vésésbe. Az elején úgy tervezték, csak a tanórákon metszik az ábrákat, de később elkapta a gyerekeket a szenvedély, s kivált az utolsó időkben már hétvégeken is bejártak az iskolába dolgozni.

Néhány szóban a munka fázisairól: a gyerekek a 30 kilogrammos nyomódúcot metszéssel 20 kilogrammosra fogyasztották, s körülbelül 300 ezerszer róttak bele a linóleumba, mire kibontakoztak a képek. A vésés során 90 készlet —

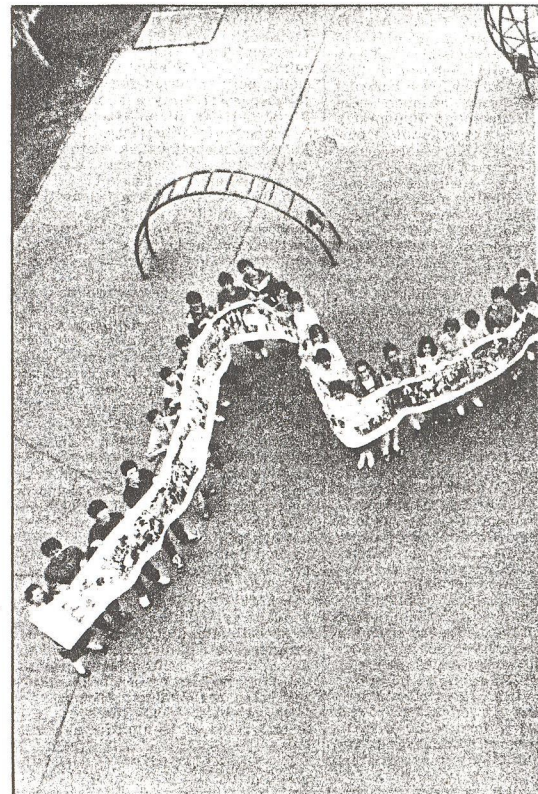
újabb vésésekkel kék, sárga és piros nyomatot készítenek. Az azonos térhajú illusztrációkat ezek után összemontírozzák, s így 25 darab 120×90 centiméteres nagyságú színes linómetszetet kapnak. Ezzel az ügynevezett négydúcos technikai eljárással 16 szint tudnak előállítani.

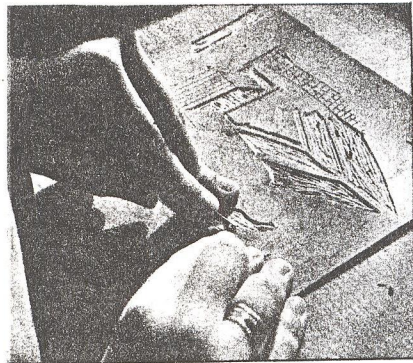
A nem mindennapi munka hallatán bizonyára sokfelé felkapják a fejüket az emberek, de Szávai István mégsem ezt tartja fontosnak:

— Japánban egy évben harminc fametszetet készít egy diák, minden szenczió nélkül, míg a hazai iskolákban jó, ha egyet. Sok esetben a pénz hiánya akadályozza a rajzszakköröket, de az iskolai rajzórákat is, az alkotó munkában. Mi az év elején minden gyerektől negyven forintot szedünk össze, ebből veszünk meg az eseményt a vésőkészletet. A filettollainkat például a gyártól kapott festékkel újratöltjük, a Szolnoki Papírgyár ingyen ad papírt, a nyomda pedig festéket...

És hogy mit szólnak a szakfelügyelők (szaktanácsadók) a munkánkhöz? Nos, elfogadják, ők is úgy gondolják, hogy a képzőművészet elég nagy tál, hogy mindenki megtalálhassa benne a maga csemegéjét.

JURKOVICS JÁNOS

HARGITAI LAJOS
FELVÉTELEI

